

Prawny aspekt szkolnej lekcji religii

1. Szkolna lekcja religii nie jest tylko dla samych katolików

2. Akty prawne regulujące:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 53 ust. 4),
- Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (art. 12),
- ustawa o systemie oświaty (art. 12),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu organizowania lekcji religii w publicznych przedszkolach i szkołach z 14 IV 1992 roku,
- porozumienie pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej i Konferencją Episkopatu Polski w sprawie kwalifikacji nauczycieli religii z 3 IV 2019 roku.
- pewne kwestie regulują dokumenty kościelne: Kodeks Prawa Kanonicznego, Polskie Dyrektorium Katechetyczne.

3. Podstawowa zasada:

- Koncepcja lekcji religii wyraża współdziałanie społeczności kościelnej i świeckiej.
- Koncepcja ta wynika z zasady pomocniczości: szkoła publiczna podejmuje pewne obowiązki wychowawcze – na zlecenie rodziców; nie ma powodu, by kwestie wychowania religijnego wyłączyć.
- Stąd koncepcja wyznaniowej lekcji religii:
 - szkoła jest odpowiedzialna za organizację lekcji, metodykę, dyscyplinę pracy nauczycieli;
 - Kościół lub związek wyznaniowy jest odpowiedzialny za treści programowe, materiały dydaktyczne, dobór kadr.

4. Przepisy szczegółowe:

- Organizowanie lekcji religii w szkole publicznej dokonuje się na życzenie rodziców dzieci niepełnoletnich albo na życzenie młodzieży pełnoletniej. Obowiązek organizacji spoczywa na dyrekcji szkoły.
- Lekcje odbywają się w grupach o liczebności minimum 7 osób (w grupach klasowych lub międzyklasowych); mogą być tworzone grupy międzyszkolne.
- Nauczanie religii w prawie państwowym traktowane jest jako fakultatywne, decyzja w tej kwestii nie musi być ponawiana rokrocznie, ale może być zmieniona. Jednocześnie zapisanie się na lekcje religii obliguje ucznia do uczestnictwa w tych zajęciach, co winno być odnotowywane w dzienniku lekcyjnym.
- Przedmiotem alternatywnym do religii jest etyka, z tym że możliwa jest rezygnacja z obu przedmiotów.
- Ocena z religii wystawiana jest w skali sześciostopniowej.
 - Umieszcza się ją na świadectwach promocyjnych i ukończenia szkoły, z tym, że świadectwo nie zawiera informacji, czy uczeń uczęszczał na etykę czy też na religię i jakiego wyznania.
 - Niedostateczna ocena z przedmiotu religia / etyka nie powoduje niepromowania do następnej klasy.
 - Polskie *Dyrektorium katechetyczne* ustala, iż ocenę z religii katolickiej należy stawiać za wiedzę religijną, aktywność, pilność i sumienność ucznia, natomiast nie powinno się tej oceny wystawiać za udział w praktykach religijnych.

- Ocena z religii, podobnie jak z zajęć dodatkowych, od roku szkolnego 2007/08 jest wliczana do średniej ocen.
- Programy nauczania religii i podręczniki zatwierdza strona kościelna, podając ich treść do wiadomości Ministrowi Edukacji Narodowej. Tryb zatwierdzania programów i podręczników opisany w polskim *Dyrektorium katechetycznym* jest bardzo drobiazgowy i wyklucza naciski na recenzentów.
- Nauczyciel religii podejmuje pracę w szkole lub przedszkolu, nawiązując stosunek pracy w taki sam sposób, w jaki czynią to inni nauczyciele, jednak z pewnymi dodatkowymi warunkami:
 - dyrektor szkoły może zatrudnić nauczyciela religii, o ile ten ma skierowanie wystawione przez biskupa diecezjalnego;
 - kwalifikacje nauczycieli religii określa nie ustawa lub rozporządzenie ministerialne, ale porozumienie zawierane pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej i Konferencją Episkopatu Polski (wymogi te jednak są porównywalne z wymogami, jakie stawia się przed nauczycielami innych przedmiotów).
- Nauczyciel religii ma te same prawa i obowiązki, jakie przysługują nauczycielom innych przedmiotów szkolnych, jednakże z następującymi wyjątkami:
 - nie podejmuje obowiązków wychowawcy klasy, o ile uczy jedynie religii;
 - nauczyciel religii ma prawo do organizowania dodatkowych zebrań z rodzicami oraz do nieodpłatnego prowadzenia na terenie szkoły organizacji lub stowarzyszeń społeczno-religijnych czy ekumenicznych.
- Nauczanie religii odbywa się w wymiarze 2 godzin lekcyjnych lub zajęć przedszkolnych tygodniowo. Zmniejszenie liczby godzin może odbyć się jedynie za pisemną zgodą biskupa diecezjalnego.
- Uczniowie uczęszczający na lekcje religii mają prawo do zwolnienia z udziału w zajęciach szkolnych w okresie Wielkiego Postu, w celu wzięcia udziału w trzydniowych rekolekcjach.
- W klasie szkolnej mogą wisieć krzyże, a lekcje wolno rozpoczynać i kończyć wspólną modlitwą uczniów i nauczycieli, przy czym obowiązuje tu wymóg delikatności wobec innych wyznań i światopoglądów oraz zachowanie norm tolerancji religijnej.
- Nadzór nad nauczaniem religii w szkole podejmują zarówno wizytatorzy kościelni, jak i osoby reprezentujące administrację oświatową. Inny jest jednak zakres wizytacji jednych i drugich:
 - przedmiotem wizytacji kościelnych jest treść katechetyczna, metodyka nauczania oraz organizacja lekcji religii;
 - wizytacje kuratorskie i hospitacje dyrektora szkoły nie odnoszą się do treści katechetycznych, a jedynie do metodyki nauczania oraz zgodności z programem.